

IT-ura -tutkimus 2009

A. Palkkaus

1. Yhteenveto

IT-ammattilaisten peruspalkat ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla, mutta kokonaisansiot ovat nousseet vuodessa 5%. Keskimääräinen peruspalkka on nyt 3 739 ja kokonaisansiot 4 281 euroa kuukaudessa.

Palkkaan vaikuttavat merkittävästi mm. ikä, peruskoulutus, työtehtävät ja työpaikan sijainti. Sen sijaan sukupuolten palkkaerot ovat muihin aloihin verrattuna pienet, mistä ala voi olla jopa hiukan ylpeä.

Suomen 95 000 IT-ammattilaisen toimenkuvat ovat moninaiset. Monien mielessä IT-ammattilainen on ohjelmoija tai mikrotukihenkilö, jotka kuitenkin ovat vähemmistö (ohjelmoijia on noin 15-20% ja erilaisissa käyttäjien tuki- ja administrointitehtävissä työskentelee 22%). IT-ammattien kokonaisuus saattaa olla vaikea hahmottaa jopa alalla toimivallekin ja siksi jotkut tulokset saattavat olla yllättäviä.

2. Yleistä

2.1 Tutkimuksen tausta

Tietotekniikan liitto (TTL) ja Tietoviikko suorittivat touko-kesäkuussa 2009 perinteisen palkkatutkimuksen. Vuosittain toistetuissa tutkimuksissa on kartoitettu palkkojen lisäksi myös työtyytyväisyyttä, työn ohessa tapahtuvaa koulutusta, urakehitystä sekä vaihtuvia, tutkimusaikana ajankohtaisia ilmiöitä. Tällä kertaa selvitettiin taantuman vaikutuksia IT-ammattilaisen työhön.

Tässä raportissa kuvataan perustuloksia yleisellä tasolla.

2.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on seurata Suomen tietotekniikka-ammattilaisten ansiotason, tehtävien ja työolojen kehitystä. Haastattelun kohderyhmä on TTL:n henkilöjäsenet (hiukan vajaa 20% kaikista Suomen IT-ammattilaisista). Käytettävissä olevien vertailutietojen perusteella TTL:n jäsenkunta näyttää edustavan melko hyvin Suomen kaikkien IT-ammattilaisten populaatiota lukuun ottamatta ikäjakaumaa. TTL:n jäsenistössä vanhemmat ikäluokat ovat yliedustettuja ja iän korrelaatio esimerkiksi palkan kanssa on tunnetusti positiivinen. Tästä syystä tutkimusotoksesta laskettuja tunnuslukuja ei julkaista

sellaisinaan vaan ne yleistetään kaikkia Suomen IT-ammattilaisia koskeviksi arvioiksi painottamalla vastauksia vastaajan iän mukaisella kertoimella.

2.3 *Tutkimusasetelma*

Tutkimuksen toteutti Innolink Oy. Tutkimus toteutettiin sekä internet- että kirjekyselyinä.

TTL:n henkilöjäsenien joukosta poimittiin 2500 henkilön otos. Niille otokseen kuuluneille, joiden sähköpostiosoite oli tiedossa, lähetettiin sähköpostikutsu osallistua tutkimukseen 21.5.2008. Sähköpostikutsuja lähetettiin yhteensä 1859 kpl. Muistutuksia kyselyyn vastaamisesta lähetettiin yhteensä kolme kertaa. Kirjekyselyjä postitettiin 640 kpl ja kirjekyselyn saaneet saivat kyselyn mukana tunnukset internetin kautta vastaamiseen, jolloin he pystyivät valitsemaan itselleen mieluisimman tavan vastata tutkimukseen. Tutkimukseen osallistui yhteensä 744 henkilöä, joista 560 vastasi internetin kautta ja 184 kirjeitse.

Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 30% (35% vuonna 2008). Työelämän ulkopuolella vastaajista oli 37 henkilöä (22 henkilöä vuonna 2008). Vastausaktiivisuus on siis laskenut edellisiin tutkimuksiin verrattuna mutta sitä voidaan edelleen pitää tämän tapaisessa tutkimuksessa tyydyttävänä.

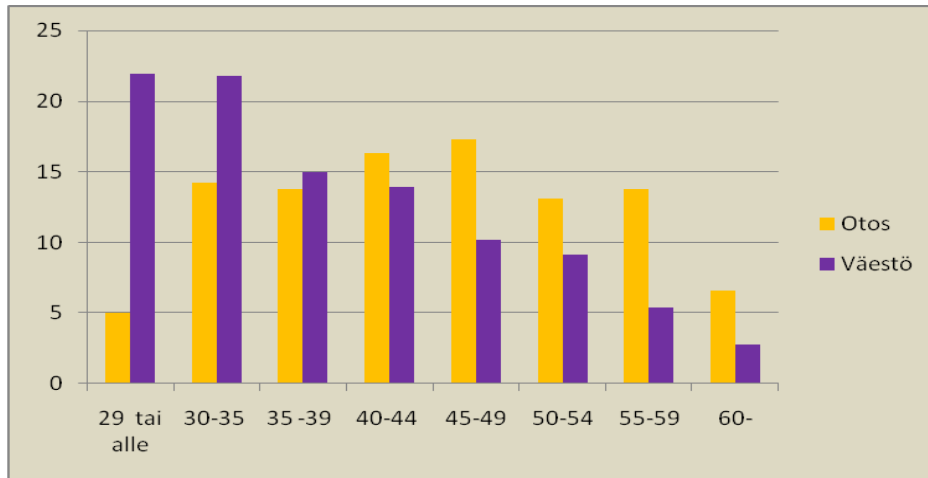
Palkka-analyysyjä varten vastanneiden joukosta poistettiin ne, jotka eivät ole työelämässä mukana sekä muutama, joilla oli ilmeisiä virheitä palkkatiedoissa. Ikäpainotuksen soveltamisen johdosta jouduttiin lisäksi poistamaan vastaajia, jotka eivät olleet ilmoittaneet syntymävuottaan. Analyysiin jäi 700 vastaajaa.

2.4 *Tulosten edustavuus, ikävakiointi*

Seuraavassa tarkastellaan tutkimukseen vastanneita verrattuna Suomen kaikkia 95 000 IT-ammattilaista ("Väestö") koskeviin tietoihin, jotka on poimittu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta. Myös työvoimatutkimus on otospohjainen, täydellistä ajantasaista rekisteripohjaista tietoa ei ole.

Sikäli kuin on pystytty analysoimaan, TTL:n henkilöjäsenet edustavat kohtuullisen hyvin Suomen IT-ammattilaisia kokonaisuudessaan, paitsi ikärakenteeltaan. Jäsenten keski-ikä on pitkään ollut kaikkien ammattilaisten keskiarvoa korkeampi ja on edelleen, vaikka viime vuosina ero onkin hiukan pienentynyt.

Kuva 1: IT-ammattilaisten ikäjakauma otoksessa verrattuna kaikkiin IT-ammattilaisiin (väestö = Tilastokeskuksen aineisto)

Jotta tulokset voitaisiin yleistää, ne on laskettu ikäryhmittäin ja painotettu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistosta lasketun ikäjakauman mukaisesti eli ikävakioidu. Ikävakiointi on käypä tilastollinen menetelmä tarkasteltaessa iän kanssa korreloivia tietoja.

Kaikki seuraavassa esitettävät tulokset ovat ikävakioituja ja niillä siis kuvataan Suomen kaikkia IT-ammattilaisia.

3. Palkkaus ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Tutkimuksessa kokonaispalkka muodostuu peruspalkasta, luontoiseduista (esim. puhelin) ja lisäansioista (esim. ylityökorvaukset). Keskiluvut ovat seuraavat:

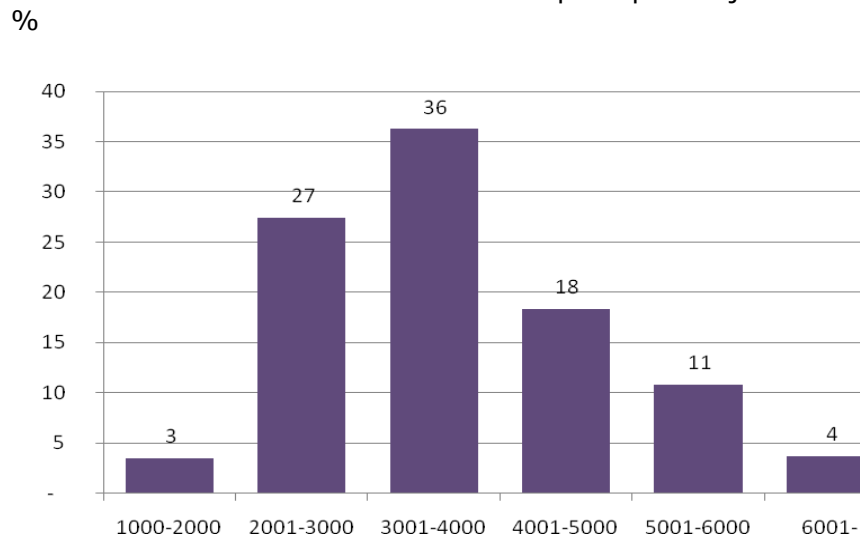
Taulu 1: Kuukausipalkkojen keskiarvot ja mediaanit

	Keskiarvo	Mediaani
Peruspalkka	3 739	3 540
Kokonaisansio	4 281	3 979

Edellisessä tutkimuksessa 2008 vastaavalla tavalla laskettu peruspalkkojen keskiarvo oli 3 681 ja kokonaisansioiden keskiarvo oli 4 056 euroa/kk. Kesästä 2008 kesään 2009 peruspalkat ovat siten pysyneet jokseenkin paikallaan, nousua 1,5%, mutta kokonaisansiot ovat nousseet selkeästi 5,5 %.

3.1 Palkkajakaumat

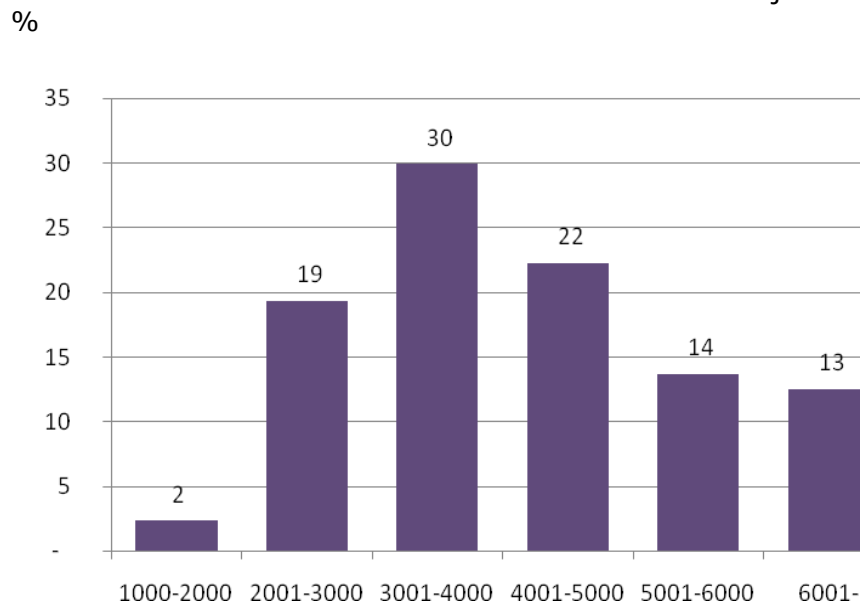
Kuva 2: IT-ammattilaisten peruspalkan jakauma

Karkeasti ottaen kolmanneksen peruspalkka on 3000 euroa tai alle ja kolmanneksen yli 4000 euroa.

Monilla palkanlisät ovat merkittävä osa palkkausta ja ne tasoittavat jossain määrin peruspalkkojen eroja.

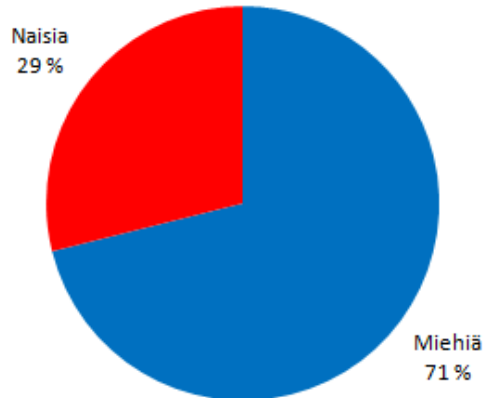
Kuva 3: IT-ammattilaisten kokonaisansion jakauma

3.2 Palkka ja sukupuoli

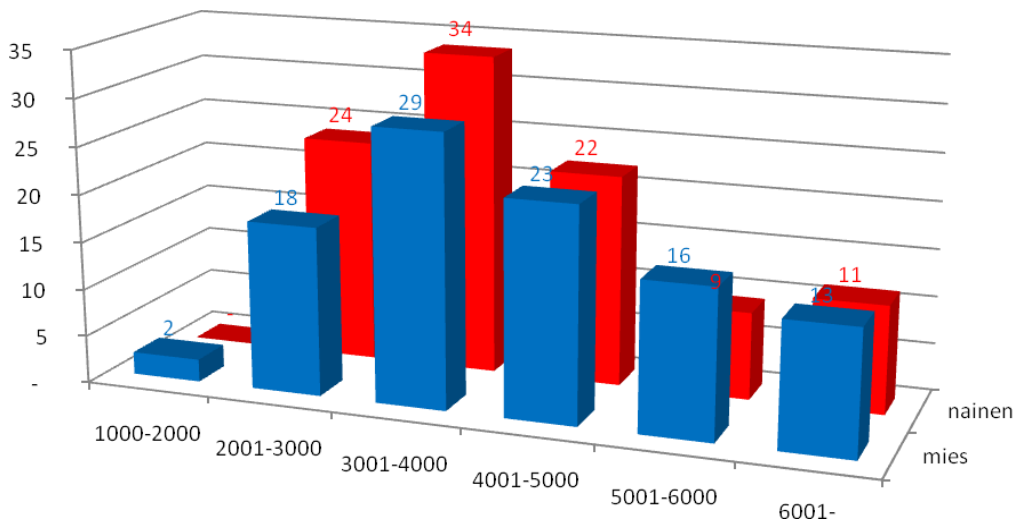
Tietotekniikan varhaisina vuosina naisten osuus kasvoi hiljalleen ja saavutti noin 30% tason vuoden 1980 paikkeilla. Sen jälkeen luku on pysytellyt paikoillaan, mutta on hiukan laskenut, koska alalle tulevien joukossa naisia on entistä vähemmän. Nyt naisten osuus on 29%:

Kuva 4: IT-ammattilaiset 2009 sukupuolen mukaan

Aikaisempina vuosina on palkka-aineiston analyyseissä osoitettu, että tietotekniikka-ammateissa toteutuu varsin hyvin periaate "sama palkka samoista tehtävistä".

Kuva 5: Kokonaisansion jakautuminen sukupuolen mukaan

Taulu 2: Keskipalkat sukupuolen mukaan

Peruspalkka				Kokonaisansio			
Miehet (N=460)		Naiset (N=199)		Miehet (N=460)		Naiset (N=199)	
Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani
3 809	3 650	3 615	3 428	4 356	4 029	4 155	3 820

Lukumäärät on esitetty painottamattomina eli alkuperäisen otoksen mukaisina.

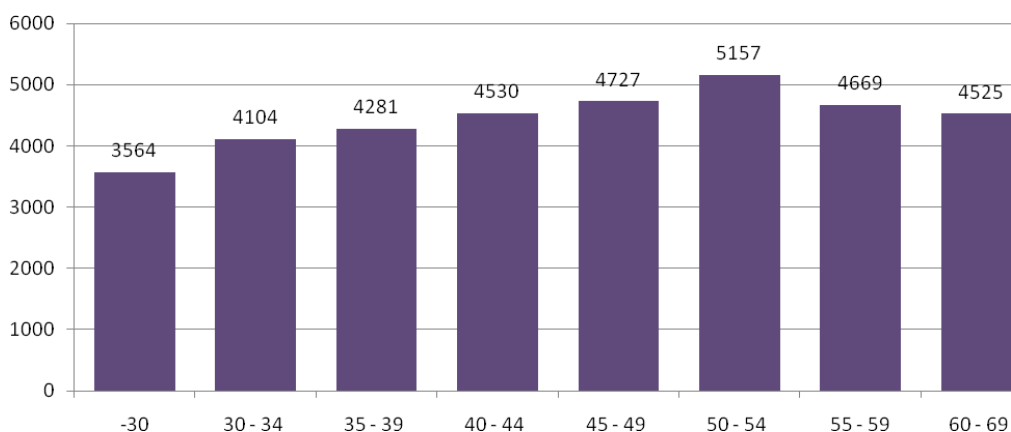
Peruspalkkojen ero miesten ja naisten välillä on 5,3 %, mikä on joihinkin muihin toimialoihin verrattuna vähän. Kokonaisansioiden ero sukupuolten välillä on 4,8%. "Naisen euro" IT-ammateissa on siis noin 95 senttiä.

Ero johtuu pääosin siitä, että naisia on suhteellisesti vähemmän johtavassa asemassa ja vaativissa asiantuntijatehtävissä. Päällikkö- ja asiantuntijatehtävissä naisia sen sijaan on suhteellisesti hiukan enemmän. Kysymykseen valikoitumisen syistä tämä tutkimus ei pysty vastaamaan.

3.3 Palkka ja ikä

IT-ammattilaisten ikäjakauma on esitetty kohdassa 2.4.

Tulot nousevat johdonmukaisesti siirryttäessä vanhempiin ikäryhmiin ja ovat korkeimmillaan ikäryhmässä 50-54 vuotta. Tätä vanhemmissa ikäryhmissä osa-aikainen työskentely kuitenkin on jo tavallisempaa ja alentaa tuloja.

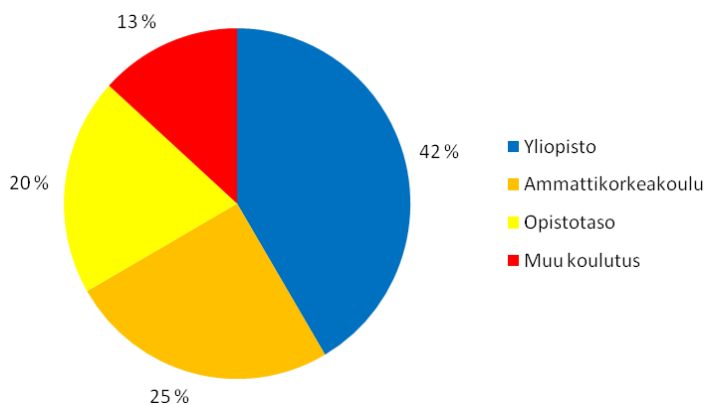
Kuva 6: Keskimääräinen kokonaisansio iän mukaan**Taulu 3:** Keskipalkat iän mukaan

		-30	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-69
Peruspalkka	Keskiarvo	2 909	3 453	3 843	4 076	4 225	4 647	4 301	4 141
	Mediaani	2 835	3 368	3 800	4 000	4 000	4 500	4 000	4 300
Kokonaisansio	Keskiarvo	3 564	4 104	4 281	4 530	4 727	5 157	4 669	4 525
	Mediaani	3 095	3 820	4 120	4 203	4 197	4 720	4 300	4 300
N (painottamaton)		33	97	91	111	122	92	86	29

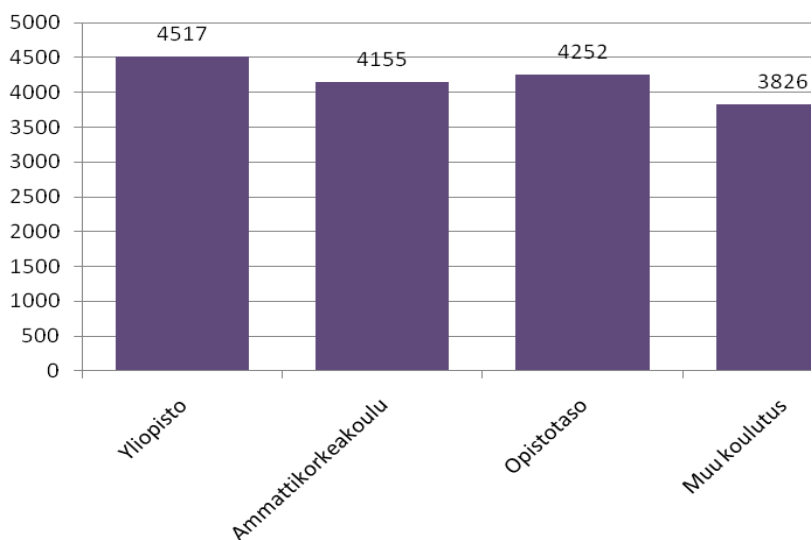
3.4 Palkka ja peruskoulutus

Yliopistokoulutus on edelleen yleisin tausta alalle. Ammattikorkeakoulujen osuus on ollut voimakkaassa kasvussa ja on jo ohittanut opistotaustan:

Kuva 7: Peruskoulutustaso

Kuva 8: Keskimääräinen kokonaisansio peruskoulutustason mukaan

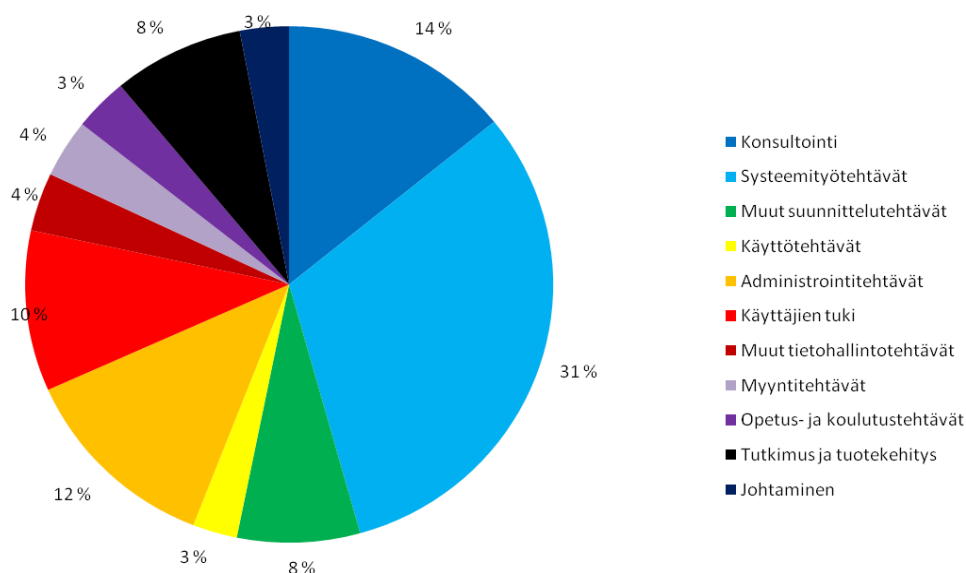
Taulu 4: Keskipalkat peruskoulutustason mukaan

		Yliopisto	Ammatti- korkeakoulu	Opisto- taso	Muu koulutus
Perus- palkka	Keskiarvo	4 091	3 498	3 672	3 195
	Mediaani	3 850	3 300	3 600	3 002
Kokonais- ansio	Keskiarvo	4 517	4 155	4 252	3 826
	Mediaani	4080	3 920	4 000	3 180
<i>N (painottamaton)</i>		<i>288</i>	<i>125</i>	<i>175</i>	<i>73</i>

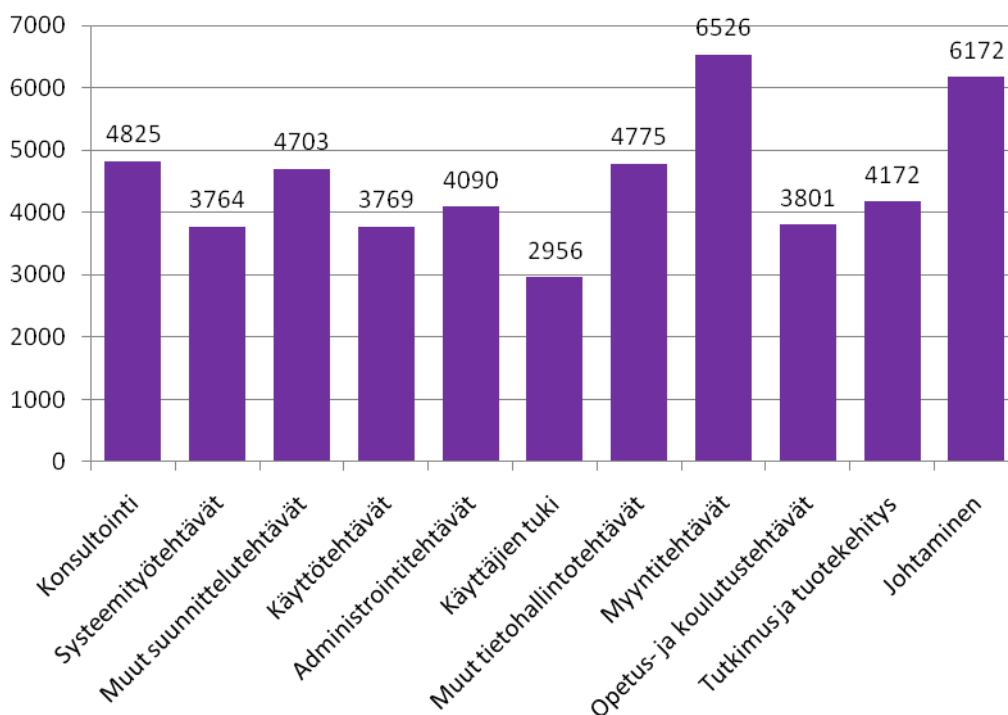
3.5 Palkka ja pääasiallinen työtehtävä

IT-ammattilaisen työnkuvat ovat nykyisin hyvin moninaiset. Monien mielikuvissa IT-ammattilainen on edelleen ohjelmoija ja systeemyö eli tietojärjestelmien suunnittelu, toteutus ja ylläpito työllistääkin edelleen noin kolmanneksen, mutta erityisesti konsultointi, administroidi ja käyttäjien tuki ovat kasvattaneet osuuksiaan.

Kuva 9: IT-ammattilaisten pääasiallinen työtehtävä

Kuva 10: Keskimääräinen kokonaisansio pääasiallisen työtehtävän mukaan

Taulu 5: Keskipalkat pääasiallisen työtehtävän mukaan

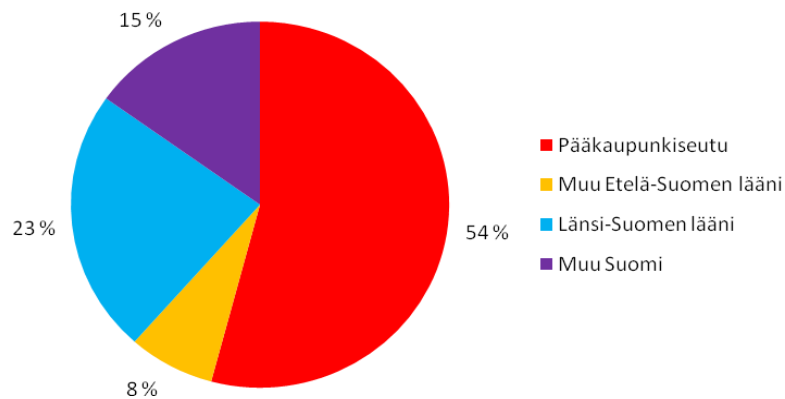
	Peruspalkka		Kokonaisansio		N
	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	
Konsultointi	4 007	3 950	4 825	4 620	73
Systemityö	3 479	3 300	3 764	3 600	172
Muut suunnittelu- tehtävät	3 449	3 210	4 703	4 272	37
Käyttötehtävät	3 547	3 427	3 769	3 753	19
Administrointi	3 406	3 300	4 090	3 920	67
Käyttäjien tuki	2 571	2 506	2 956	2 760	41
Muut tietohallinto- tehtävät	3 998	3 920	4 775	4 270	28
Myynti	5 086	5 350	6 526	6 350	21
Opetus ja koulutus	3 510	3 200	3 801	3 580	30
Tutkimus ja tuotekehitys	3 970	3 670	4 172	3 670	42
Johtaminen	5 003	4 930	5 594	5 066	80

Pienestä otoskoosta johtuen tulokset tehtävryhmissä Käyttötehtävät, Muut tietohallintotehtävät ja Myynti ovat vain suuntaa-antavia.

Huomiota kiinnittää, että kokonaisansiot myyntityössä ylittävät selvästi johtamistyön. Käytännössä roolit usein yhdistyvät ja esimerkiksi moni myyntijohtaja ilmoittaa pääasialliseksi tehtäväkseen myymisen. Lisäksi johtamistyön keskiarvoa alentavat yrittäjät.

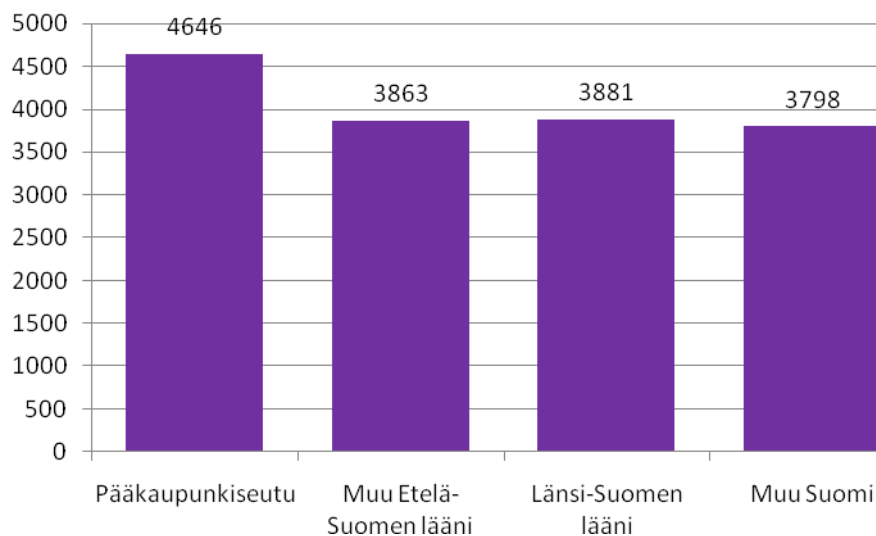
3.6 Palkka ja työpaikan sijainti

Kuva 11: IT-ammattilaisten sijoittuminen alueittain

Useimmat IT-työpaikat sijaitsevat pääkaupunkiseudulla ja palkat ovat siellä noin 20% korkeammat kuin muualla Suomessa.

Kuva 12: Keskimääräinen kokonaisansio alueittain

Taulu 6: Keskipalkat työpaikan sijainnin mukaan

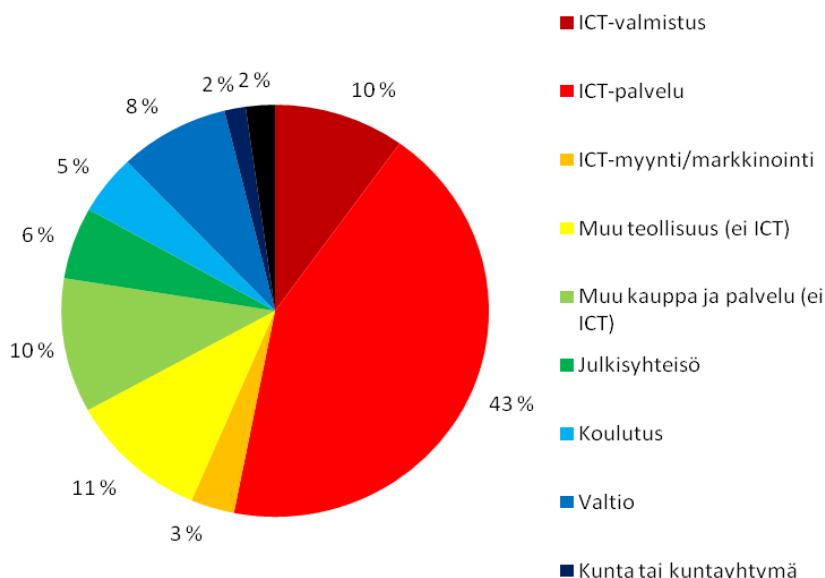
		Pää- kaupunki- seutu	Muu Etelä- Suomen lääni	Länsi- Suomen lääni	Muu Suomi
Perus- palkka	Keskiarvo	4 018	3 628	3 426	3 263
	Mediaani	3 850	3 400	3 200	3 150
Kokonais- ansio	Keskiarvo	4 646	3 863	3 881	3 768
	Mediaani	4 261	3 980	3 520	3 320
<i>N (painottamaton)</i>		<i>365</i>	<i>54</i>	<i>149</i>	<i>89</i>

Pääkaupunkiseudun ulkopuolisilla alueilla kokonaisansiot ovat hyvin lähellä toisiaan. Luokan "Muu Suomi" sisällä näyttäisi olevan läänien välisiä eroja, mutta aineiston koko ei riitä niiden analysointiin.

3.7 Palkka ja työnantajan päätoimiala

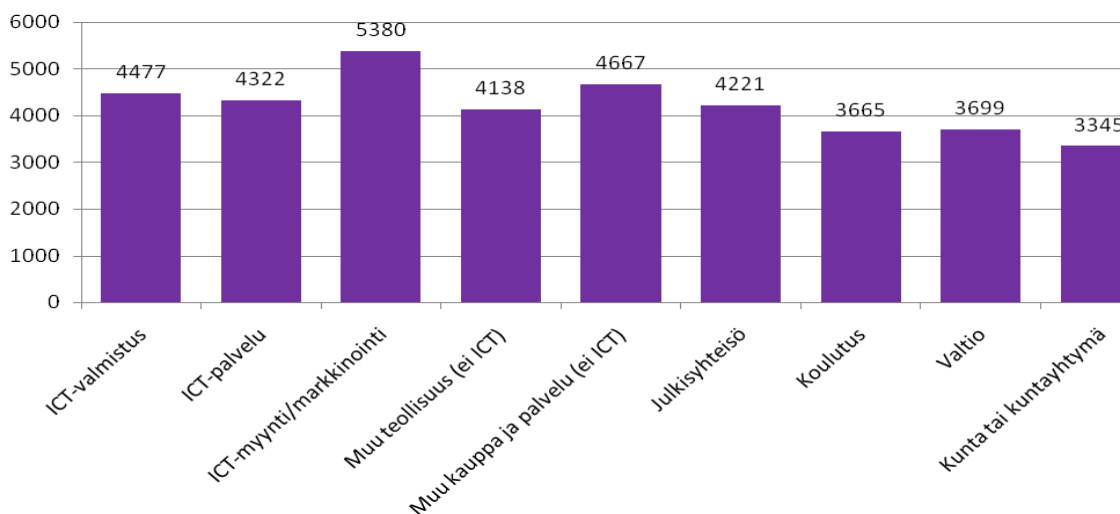
Vuosia jatkunut ulkoistamistrendi on johtanut tilanteeseen, jossa enää 44% IT-ammattilaisista työskentelee ”asiakkaan puolella”:

Kuva 13: IT-ammattilaisten työnantajan päätoimiala

Parhaiten ansaitaan ICT-myyntissä ja markkinoinnissa, muilla sektoreilla palkat ovat varsin lähellä toisiaan lukuun ottamatta hiukan alempia palkkoja maksavaa julkista sektoria.

Kuva 14: Keskimääräinen kokonaisansio työnantajan päätoimialan mukaan

Taulu 7: Keskipalkat työnantajan päätoimialan mukaan

	Peruspalkka		Kokonaisansio		N
	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	
ICT-valmistus	3 786	3 700	4 477	3 820	60
ICT-palvelu	3 764	3 670	4 322	4 080	264
ICT myynti/markkinointi	4 513	4 200	5 380	4 741	21
Muu teollisuus	3 796	3 500	4 138	3 920	71
Muu kauppa ja palvelu	3 944	3 850	4 667	4 350	82
Julkisyhteisö	3 384	3 150	4 221	3 600	43
Koulutus	3 445	3 200	3 665	3 250	42
Valtio	3 444	3 069	3 699	3 300	53
Kunta/kuntayhtymä	3 213	3 100	3 345	3 400	16

Pienestä otoskoosta johtuen toimialojen ICT myynti/markkinointi ja Kunta/kuntayhtymä tulokset ovat vain suuntaa-antavia.